מסורת השים

ולין לכן מחסנה. כגון חלא לקליפת אגוז כמו סחיט וחסוג עליה לאוד לו אפי' אדד בה חלא אלא עשה בה מעשה לפס כלי ולא בן דעת חסג עליהן מעלין בחסנה בתמן (כלים פכ"ה מ"ע) כל הכלים יולדין לידי עומאתן בחסנה: וחסנה גדולה לא קל מבעיא ליה. דסמיע ליה תורה אור

הלא: מחסנתו ליכלה מתוך מעשיו. לפי לאום עיניו אבל אין אנו יודעין אם עשה מעשה זה לפס מחסנה זו: ואמרינן לקמן. ולא אוגד על פס כך אני מוליכה לפס לפי אילה בסרה בדרום: או דילמא עוקם הוא דלא איתרמי ליה. לא נראה בעיניו עוקם הראשון: מעבי הכנימה. כלומר שנפולים ועדשים כמו ותמי סכנס (שמות מ): אינן נכי יוחן. דלא ניחא ליה בהאי על ולא הוא הכשל לאורידן לידי עומאתן אם יבא בהם אדם לאחר זמן דבעינן כי יוחן דומיא דכי יוחן דיחמא ליה: ואם כתבין לכך. בין בשני העלאי ובין לאחר מיכאן קולם מיבא הטל מעליהם: אלי הן נכי יוחן. דהכי אמרי בדוכתא אחריתי "עודהו הטל עליהן ושמא אני הן נכי יוחן ואעפי שלא כתבין קודי לבן אלא כשראי שמת: הטלו הטיו. מעבי הכנימה: לעיים שנתכרין לכך. לאחר שילד הטל מעליהם: אין נכי יוחן. שאין מחשבתם מחשבי: והכשר בזמחשבי תלוי ואחי ומעשי "דעליה לאו מעשה הוא דמעבי הכנימה הטעם: לא אבו. דאמרי כתבונו לא הוא כוונה: אלא שלא היתה בהן. לאחר שילד רטל עליהם אלא זה כדי שיפול עליהם אלא אחר: אבל היתה בהן. "דמעשיו מוכיחין לעיני שלא הוא מחשבתו הוא: ומיכר מדעתו לכך אלי הן נכי יוחן לאי בשפילה מחשבתו בשעה ומעשה לא אילעזר רבי יוחנן לאמוראין דהא בהיא תנן דים להן ומעשה: אבי קא מיבעיא דאוריתא או דרבנן. הא דאמרי' ושמעתי מרבותי דמחשבתו ביכרי מתוך מעשיו הוא דאוריתא הוא: אמר ר' יוחנן. אם לא מחשבתו בחילו פרשה בשעת מעשה: דאוריתא הוא. ומעכין עלה אילו לקולא בגון בעין דעיל בהבא עולה מדרוש לפסן ומכשרי: אי דרבנן. הלא ומעלת בעלמא הוא דאמור רבנן ביאוי מעשה וכי הוא בהן ליהו הכשר אבל מדאוריתא לא אי מעשה ונבי עולה דקולא הוא לא אמרו כן שלא אמרו חכמים דבריהם לסקל מדברי תורה דמילתא עוקרין אלא להחמיר ולעשות סייג: יש להן מעשה. אם עשו מעשה מוכיח על מחשבה ואילו שעל דעת כן עושים וכלפרשון לעיל אסביא עולה לפסן ופי' שמעבי שדרוש אסור לא הוא ונביאה לפסן: ותבעי ליה מחשבה. שחיטה גרידתא ופירש לפס עולה: ושחיטה לאו מעשה מוכיח על המחשבה הוא שכל השחיטות שוות: הכי קא מיבעיא ליה. הא דתנן (כלים פ"ז מ"ו) נבי הקיקה אלון וריחון יש לאם מעשה: דאוריתא היא. ומאכילין עלה נבי שחיטת עולה ומכשרי: אי דילמא דרבנן הוא. ומחמרא הוא דאחמור רבנן לעוי' כלי ליעשה אבל נבי עולה דקולא הוא לא. ודרבנן יש לו. ולאחמור נבי היסך בהם דכסיון ודאוריתא אין לו ונבי בעין קייתא דעולה לא סאכי עלה: ומיין לתעבק בקדשים שהוא אסור. כלומר מיין לתעבק בפסול בקדשים כגון ויתעבק בקבין לכנגיהו אי לגרלקן ושחט בקדשים אלא כתבין לשום שחיטה אבל כתבין לשום שחיטה בעלמא כשר אלא אלא עלה לבעלים לשם חובה: זו בידיהו היא. מקרא זה סייתי יודע ומובאן אחר לגמרים שמנוה לשחטין ולאי לעבבא מיין אשם לא כתבין יהא אסיל: לגלוכסא תזבחיהו. שהם עליו שכתוב לעבבא: מתני' שחיטת בכרי. אמר בהלכתא ואחרים מוקין אותו: ומעמא דגמרא פרק אסיעה: גמ' הא אמר. לקמן בהסוחט (דף לח.) דאמר שחטה שבאהל לגורך כותי אסורה בהנאה אשם מחשבת כותי לעי"ש: רבי אמי אמר הכי שחיטת בכרי כבלים הא דאין לעי"ש. בעין שבאהל קא מיירי וסך דוקים דאמרי הכי דייק מיכה ולקמן לאכל דבייתא ורבי אמי לא אליבא דרבי חייא דודאי אמרי דלא כרי אליעזר אלא לא אליעזר לא לחידק דמוילא שעיקן לא דודקי לים כגלה פ"ו מוסרת בהגלה: מכילא לאה דפ"ל. ופ"ו דהלכתא בבייתא ודעמייעה ליה דוקים אמרי: שחיטת עין. דישראל וכ"ש דכותי והא אמרי ואמא ביאלא קיימא מדקאמר מיהיתו מצלים ובמי מעזמים: בשדה זרעים שמנו אומר אמר הים רבי אליעזר את כותי כבשר חזיר בנוסכת שבעים (פ"ח מ"ו): אפיו. תורה נביאים וכתובים שבאנו מין: כשבני קוסמין. בביאי הבעל דלשם ע"ל בחבו

וזכרי נמי אמרי בנוסכת נוטין (דף מח:) בשל תורה שבאנו עין ישרף:

בנין

אין להן מחשבה אמר ליה מחשבה גרידתא לא קא מיבעי' לי' כי קא מבעי' לי' "מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו" "בגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתייה בצפון ושחטה מאי מדאתייא בצפון ושחט איכוין לה אי דילמא מקום הוא דלא איתרמי ליה הא נמי אמרה ר' יוחנן חדא זימני דתנן "המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עלוהם טל אינן כבי יוחן ואם נתכוין לכך הרי הן כבי יוחן העלום חדש שוטה וקטן אף ע"פ שנתכוונו לכך אינן כבי יוחן מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה ואמר ר' יוחנן יש אלא שלא היסך בהן אכל היסך בהן הרי זה כבי יוחן הכי קא מיבעיא לי' דאורייתא או דרבנן רב נחמן בר יצחק מתני הכי א"ר חייא בר אבא בעי ר' יוחנן קטן יש לו מעשה או אין לו מעשה אמר ליה ר' אמי תיבעי לי' מחשבה מאי שנא מחשבה דלא קא מיבעיא ליה דתנן אין להן מחשבה מעשה נמי לא תיבעי לי' דתנן יש להן מעשה הכי קא מיבעיא לי' דאורייתא או דרבנן ופשיט יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא "אין להן מחשבה ואפילו מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו מדרבנן יש לו בעא מיניה שמואל מרב הונא "מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר "ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר לו זו בידינו היא "מנין (ת"ל) לרצונכם תוכחתו לדעתכם זבחו:

מתני' שחיטת נכרי נבלה ומטמא במשא:

גמ' נבלה אין איסור הנאה לא מאן תנא א"ר חי' בר אבא א"ר יוחנן דלא בר אליעזר דאי רבי אליעזר "דאמר סתם מחשבת כותי לע"א ר' אמי אמר הכי קתני שחיטת נכרי נבלה הא דמין לע"א תנינ' להא דת"ר שחיטת מין לע"א פיתו פת כותי יינו יין נסך ספריו ספרי קוסמין פירותיו טבלין ויש אומרים אף

בנין

תרם שוטה וקטן כה. תרוך ויוכים מעשה שלהן על מחשבתן דתכין תוכן העלום תרם שוטה וקטן בי' וקלם תיתה עה מקשה דבתמלת סוגיא דכיס מקבלי לאין תרומתן תרומה דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה שבת לנכרי אלא כל לים שבת לקטן לתכם שוטה (וקטן) ומעמ אקטנתא בעלמא היא ומתכן שם ונחסג לכם תרומתכי לא שכתוב בו מחשבה אין מעשה אלו מוכיח על מחשבתו ולאין כתי' בו מחסג' אלו מוכיח על מחשבתו פיהום כיון שעיקר תרומי בחסג' וקטן אין לו מחסג' לא מקבל סוכיה המעשה על מחשבתו והרב פרק רבי יוסי קומי דשמואל ומרי נעיין אלין כתוב בו מחשבה ואין מעשה אלו מוכיח על מחשבתו דתכיל הכל כשכין לכתוב לא הנגב ולאילו אם"ו ומאיר רב הונא והוא שיש עקה שומר על גבו כי' מתכן תמון זה כותב. וזה מנגם שכא הוא המחשב והוא הסולם ותיתה לכי' שבא לחבן מגבו לתרומה ומזה לא הקשה אלא הקשה מגבו אההיא דקטן יש לו מעשה ובלא יהושלמי יש לו לדקדק בדברים אלו דכיון דקטן יש לו מעשה להוכיח על מחשבתו לעמן בגב מי ועיל בלא גדול עומד על גביו (ולתרומה מי ועיל בגדול עומד על גביו).

שומר על גביו):

בעא מיניה שמואל מרב הונא. מעמיד שהיה שמואל קטן מלבו הונא וכן בדים נטין (דף ה.) וי"ש בעבדין (דף עז.) הוו יתבי רב הונא ורחיל בר רב קמי שמואל ומעמיד כתלמיד היושב לפני רבו ובפרק קמא דגיטין (דף יח.) יתיב רב הונא קמי רב יהודה ורי יהודה מגיבו על רבי זירי הוה בתמוכה בבתים (דף כב.) בעא מיניה רבי יהודה מרבו זירא כה עד כאן שגיאה רבי יהודה לרבי זירא לידי ניחוך זלא נחך ורי זירא תלמידו של רב יהודי דהוה "משתמיע מיניה לרבעא דיסלאל ורב יהודי תלמידו של רב ושמואל והוה קולא רב הונא לרב הבדקי (גיטין דף יח.) ושם לומר דתכי רב הונא הוא ומיסר הכי: דעבדין (דף עז.) על כדיקן תלמידו של רב הוא בתמוכה בתים: מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול. פי' בקו' מתעסק בסכין להגביהו ולזרוק לאותו וקשה דבכסיג' אחי' בתולין פסול לרבנן אם' ומחכין לתחיכה כגון לגעלם בבוחל כדמוכח בפרק בי (דף לא.) עד שיתכוין לחתיכת קיומי' ובראה דהאי והתעסק בקדשים היינו דמתכוין לחתיכה קיומים ולא לשם זביחה דתולין כשר ותקדשים פסול ועוד יש מתעסק אחר כגון של קדשים שפגול שהוא חולין ושחטו דפסול מעשה מתעסק כדאמרינן בזבחים בסוף פרק בי"ש (דף עו.) דעשה מולין פסולה ותכוונו מוסחו לת בן הבקר נפקא". פיתו פת כותי. בפירקי דרבי אליעזר (פ' לח) יש דעזרא הסופר בן שלמיאל ויהושע בן יהוצדק כידו לאחן בני ואלות בהנים ובני אלות. תיבוקות ובי' ואלות שפרי הוה ויהי תוקעין וכלים ומגוברים ומעיינים בה מכאן אמרו כל האוכל פת כותי כאילו אוכל בשר חזיר". ככתיב

צא

[רש"י ד"ה מה בסוגי' תוקשין הלכ' ו]

צב

[בתוי' ד"ה מה מעמלה לוכלין הלכ' ב]

צג

[הרומ' בס"ד מה מסלמת מקולי מוקשין הלכ' ו]

צד

[רש"י ד"ה מה בסולי מוקדשין הלכ' ו]

צה

[תוי' ב"ב מה: אלא לגנות המומלה הלכ' ו ובד"ה מה: מחיבי אל' יש מומ"ע אי' מי' ב מ"ש]

[בנ"ל מ"ז ועיין רש"ל ולי"ש]

[בנ"ל לאחר ג' ובלא בנמסים מ"ז]

[בנ"ל מ"ח ועיין רש"ל ולי"ש]

[בנ"ל מ"ח ועיין רש"ל ולי"ש]

[בנ"ל מ"ח ועיין רש"ל ולי"ש

מסורת השס"

עין משפט
נר מצוה

להביא חלב שעל גבי הדקן. לא הי' לריך למיכתב (ויקר' ו) את החלב המוכסה את הקרב דמיתה כל החלב אשר על הקרב ורבינו לף שעל הדקן לו שעל הקיבה ולמעט חלב שעל גבי דפנות כתביה כדדרש בתורת כהנים: **חלב** עטור סיתם. לא

גמ' *להביא חלב שעל גבי הדקן דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר *להביא חלב שעל גבי הקבה ורמינהו *את החלב אשר על הקר' ר' שמעון אומר מה חלב המכסה את הקרב קרום ונקלף את כל קרום ונקלף ר"ע אומר מה חלב המכסה את הקרב תותב קרום ונקלף את כל תותב קרום ונקלף שלח רבין משמיה דרבי יוחנן כך היא הצעה של משנה ואיפך קמייתא מאי חזית דאפכת קמייתא איפך בתרייתא שאני הכא כיון דקתני מה דוקא אי הכי בר' ישמעאל כרבי עקיבא היא א"ר נחמן בר יצחק שאמר משום אבותיו וליה לא סביר' לי' אמר רב *חלב טהור סיתם טמא אינו סותם ורב ששת אומר אחד זה ואחד זה סיתם בעי ר' זירא חלב חזה מאי דוקא אמר חלב טהור סיתם והאי נמי טהור היא או דילמא משום דמהדק והאי לא מהדק אמר אביי מאי תיבעי ליה נהי דשרי באכילה *אהדוקי לא מהדק ההיא נקב דסתמא חלב טמא דאתא לקמיה דרבא אמר רבא למאי ניחוש ליה הדא דהא א"ר ששת חלב טמא נמי סותם ועיד התורה חסה על ממונם של ישראל אמר ליה רב פפא לרבא רב ואסירא דאוריתא ואת אמרת *התורה חסה על ממונן של ישראל מניומין כנדיק' אינלי לי' בסתקא דדובש' אתא לקמיה דרבא אמר רבא למאי ניחוש ליה הדא *דתנן 'שלשה משקים אסורים משום גילוי הין והמ' והחלב ושאר כל המשקים מותרי' ועוד התורה חסה על ממונם של ישראל אמר לי' רב נחמן בר יצחק לרבא ר' שמעון וסבנת נפשות ואת אמרת התורה חסה על ממונם של ישראל ר' שמעון מאי היא דתניא חמשה ומודיים רבי שמעון אומר אף הן יש בהן משום גילוי ואמר רבי שמעון אני ראיתי נחש ששתה 'ציר בצידן אמר לו שטיא הוה 'ואין מביאין ראיה מן השוטים אמר ליה אודי לי מידת בציר דהא רב פפא ורב הונא ברים דרבי ירושע ורבנן כי דוה להו גילויא שדו ליה בציר אמר ליה אודי לי מרא בדבש דר' שמעון בן אלעזר קאי כוותיה דתניא וכן הוה ר' שמעון בן אלעזר *אוסר בדבש אמר רב נחמן חלב העשוי בכובע אינו סותם היכא אמרי לה *חיטי דכרכשא ואמרי לה *טרפשא דליבא אמר רבא שמעת מינה דרב נחמן תרתי *דימצא ובר דימצא חד סתים וחד לא סתים *גלא ידענא הי מיניהו רב הונא ברים דרב נחמן אמר בר חימצא סתים חימצא לא סתים אמר רב טבית *וסימניך יפה כח הבן מכח האב הי חימצא והי בר חימצא תא שמע דא"ר נחמן אינהו מיכל אכלי ולדידן

חלב שעל הדקן. לקמן (דף לג.) אמרינן דים מעי' בלאותה גבי גבילא הזו חלב שעל הדקן כשהעיים מתחילים ליעשך מן הקיבה הוי חלב שעל הדקן אסור עד לאחר לדברי רבי ישמעאל ומפני שחלב שעל הקרב שקורים טי"לא ומחובר בו והכתי' מדבהו בכללו מותרת כל החלב אבל חלב שעל הקיבה לרי' ישמעאל מותר והיינו מסייע כתרי' ישמעאל מותר והיינו דק ים עליו ונקלף הקרום ועל החלב שאינו אדוק בו כל כך: אף כל קרום ונקלף. והיינו חלב שעל גבי הקבה וכ"ש חלב שעל גבי הדקן: תותב. והיא שמולתו מתרגמינן וה' תותביה (שמות כב) כשמלה הוא פרי' על הקרב וכן על הדקן בדלאסן אבל חלב הקבה אינו תותב אלא חתיכות חתיכות הוא אדוק ושעל הדקים מלאסו והבלי' היינו מן הכבתא כשמפרישין אותו מהן כשאר מן החלב אלבס ונאו תותב הו' אלא אדוק בשם: כך היה הלעה של מסכת. כמו שהמבת ואיתוך קמייתא: כיון דקתני מה חלב כו'. שדרש את המקר' ומולך לדקדק לגור קרום ונקל' ולמר תותב קרום ונקלף: דוקא הוא. ולא מחלף דברי של זה בזה: לי הכי לרבי ישמעאל. בתמי' הא דאמרת לעיל כהנו בו היתר כרבי ישמעאל והא רבי עקיבא הוא דסבי ליה ולא רבי ישמעאל: חלב טהור סותם. כגון דקן שנקבו וחלב הכבתא סותם את הנקב כשהה בחלב עתיר אדוק הוא מאד והוי קמיעה ומעליתא: טמא אינו סותם. כגון כגם לו הוקם שניקב. וחלב המוכס' את הקבה קמתון אינם קתיו' לפי שאינה חבור אלא תותב: חלב המוכסה את הקרב: מהו. סיקסוס אם ניק' הפרס של חיה ולהא דבעי הא בעיא לא אפשיע לה אפתי עמיתים דרב ומהו: הא מי מטור. דלא אסר רחמנא אלא כל חלב טור וכשב ועז: מהדק. מחובר יפה בגשר: התורה חסה. בולי בתורת כהני נפקא לן מוטה הכהן ופני את הבית בגרם יצא הכהן לרחות את הנגע ולא יטמא ובני אי מעיר וכי מה מעמא לן שאומרת אלה להמתין אלא יראה הכהן את הנגע

ולא יאמר עמי' עד שיהו הבלי' כפנין ואם תאמר כלי עליו בגדיו ומתכ' מעגילן ואם עטולים ועל מה חסה תורה על כלי חרס ומכי אמרין לקן מהרי אלא שבירה וכל כך חסה תורי על מחוקן של כלי עץ *קל וחומר על מחוקן של לדיקים: אמר ליה רב פפא לרבא רב. כלומר הא רב דאמר לעיל טמא אינו סותם ומרפס מיסור' דאמתמי' דקיימי' לן (ע"ז ז.) בשל תורי הלך אחר המחמיר והא אמרת כי: כנדוקא. מוכר כדים *שמעתי: בסתקא. כד של דבש: רבי שמעון. אומר לה עדים גלוי בדלקמן וגילוי סכנת נפשות היא ויש לנו לילך אחר המחמיר: אין נהן ומכוס גילוי. אמרי מם שהם עדים: מוטה היה. אומר נחם אמרי אחר נחמים עושין כן: בגיידן. [שם מקום]: אמר ליה. רבא לרב נחמן בר יצחק: אודי לי מילתא. על כרחך בגיר דלא קיימא לן בים כרבי שמעון: דהא רב פפא כו'. וכי היכי דבגיר לית הלכתא כוותיה בדבר מי לית הלכתא כוותיה: כי הוי מינלו להו גילויא. מים לא יין הוו שדו ליה בגיר לפי שהגיר שורף האדם ומוב אומר מזיק ומותין אותו גילוי: אודי לי מילתא. דבדבר הלכתא כוותיה דהא קאי רבי שמעון בן אלעזר כוותיה דר' שמעון סתמא הוא ר' שמעון בן יומי: תני דבכבשא. אלא שבל מלאומה הטוליאה רעי שקורין ענמייא עבור קרעין קרעין כעין הטיים ואם ניקבה ואותו חלב סיתמה לא מהני ומרפה וקרעין ענולין הן כמו כובע: מרפסה דגיבא. שונן הלב עבור כבובע והלב נחבא בו אינו מוסה אם ניקב הלב או הגיאה בטמוך לו והוא סותמו והיינו טעמא דגיאה הקרוכה בשונן הלב דאע"ג דהיינו דגיאה ואלגו הוא גדל ולמעה ממיתוכא דאוכי הוא ערבה דעל כרחך הגיאה ניקבה אלא נקב וסתיומה זו אינה כלום: חימלא ובר חימלא. שניסה בחלב שעל הקיבה ולקמן מפרש להו: קמיס. אם ניקבה הקיבה: ולא ידענא. רבא קאמר לה: יפה כח הבן מכח אחב. בריאתה היא בשבועות בפרק כל הבשרין (דף מח:) שהבן נוטה בשבועה ואלא בשבועה והחלב אינו נוטה אלא בשבועה ומפרש לה: אינהו. בני אי: מיכל אכלי ליה. דקשבני חלב טהור הוא:

ולדידן

[נ"ל אם כל החלב]
* [נ"ל דבי ישמעאל וכן היה' בילקוט]

[נ"ל כו. ושם נסתם]

[נ"ל דף ' הדומה' ס"ם מ"ל]

[הוקשה מרומים ע"ן]

[שנה קד: מלה [נ:]

[נ"ל הימלא עיכוך]

[לקמן כב. בכתובות הם]

שהבי לרפה בלה עליו בשבוע מטמא לב מין בדלאי בחלבים ובלא לאסר לו הבים ומפר מוכרס"ל

מסקי' ל"ג ע"ש

ואינורא דאכייחא ולא לאכלה. לקמן דף מז ע"ש: